

คู่มือการปฏิบัติงาน
การสำรวจสำมะโนที่ดินทางการเกษตร
ส่วนสำรวจและผลิตข้อมูลภูมิสารสนเทศที่ ๓
สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่
กรมพัฒนาที่ดิน

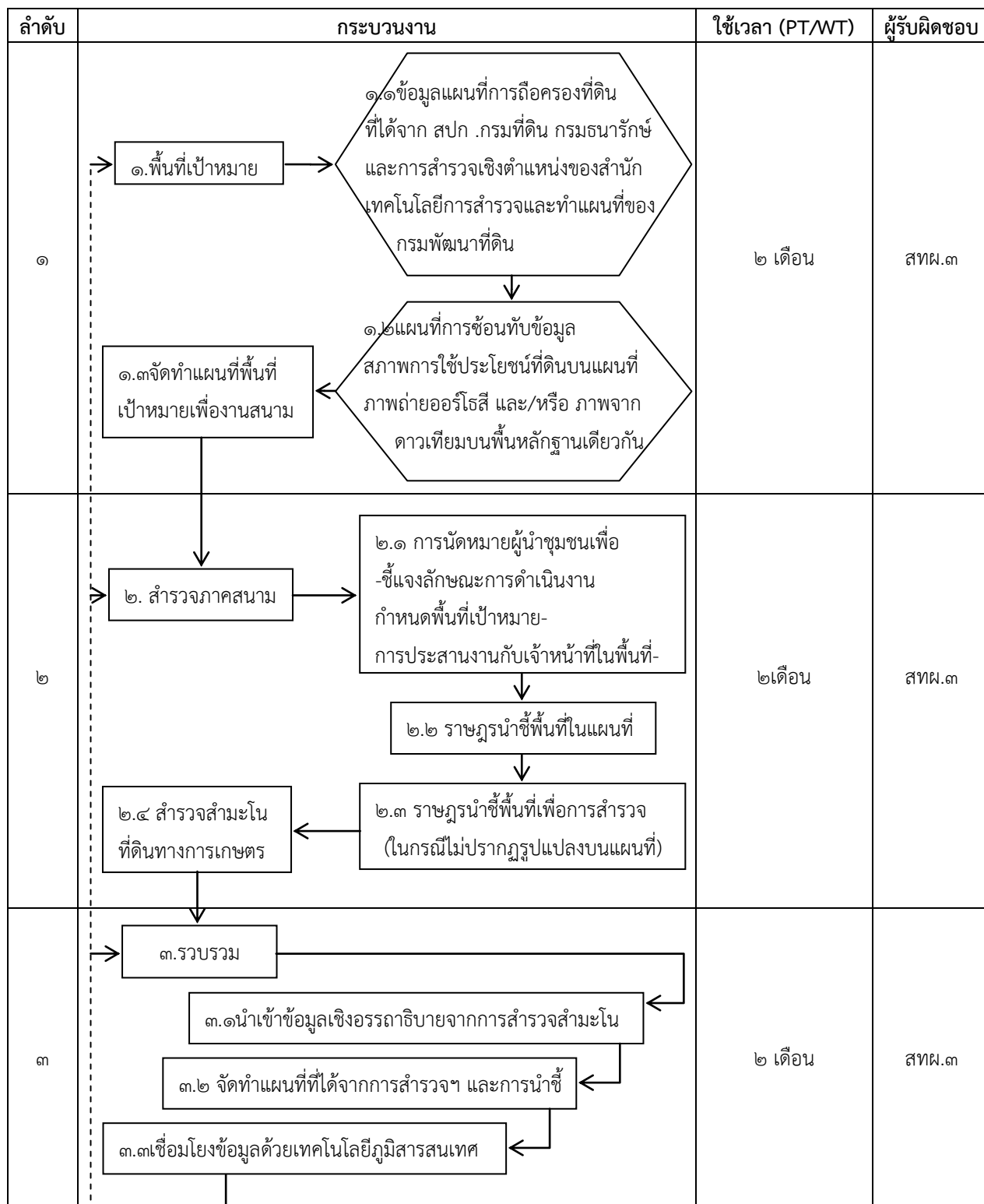
สารบัญ

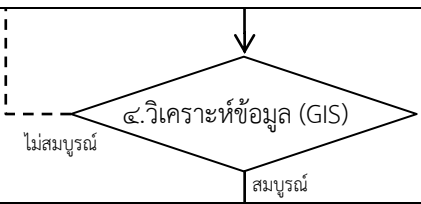
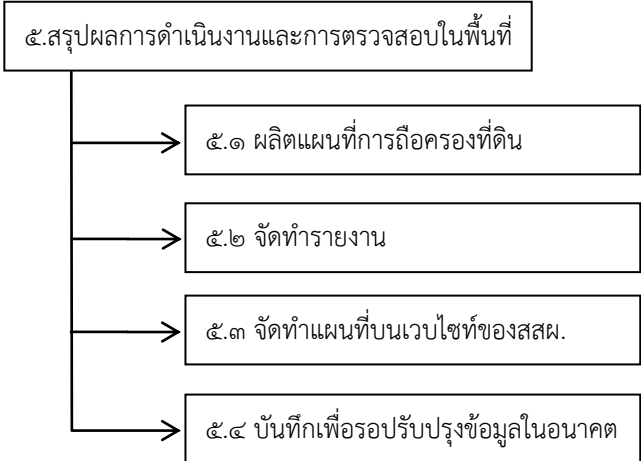
ตอนที่	หัวข้อ
๑	วัตถุประสงค์
๒	ผังกระบวนการทำงาน
๓	ขอบเขต
๔	ความรับผิดชอบ
๕	คำจำกัดความ
๖	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน
๗	กฎหมาย มาตรฐาน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
๘	การจัดเก็บและเข้าถึงเอกสาร
๙	ระบบการติดตามและประเมินผล

๑. วัตถุประสงค์

คู่มือปฏิบัติงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของส่วนเทคโนโลยีการสำรวจและผลิตข้อมูลภูมิสารสนเทศที่ ๓ (สทผ.๓) สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ (สสผ.) ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๒. ผังกระบวนการทำงาน

ลำดับ	กระบวนการงาน	ใช้เวลา (PT/WT)	ผู้รับผิดชอบ
๔		๒ เดือน	สทผ.๓
๕		๒ เดือน	สทผ.๓

๓. ขอบเขต

เป็นการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกันทั้งในสำนักงานและการปฏิบัติงานสนาม ในบางกรณีต้อง
ปฏิบัติการสำรวจแผนที่การถือครองที่ดินด้วยเครื่องสำรวจตำแหน่งด้วยดาวเทียมโดยเทคนิคการรังวัด
แบบจลน์ (Real Time Kinematic) สำหรับพื้นที่ที่ไม่มีรูปแปลงที่ดิน การสัมภาษณ์สำมะโนที่ดิน
เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบภูมิสารสนเทศ (Geoinformatics)
ตลอดจนการนำเสนอข้อมูลแผนที่บนระบบเครือข่ายของสำนัก

๔. ความรับผิดชอบ

๔.๑ ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่(ผอ.สสผ.)

มีบทบาทหน้าที่ กำกับดูแลข้าราชการ พนักงานราชการใน สสผ. ให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นไปตาม
กฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่ง ของกรมพัฒนาที่ดิน

๔.๒ ผู้อำนวยการส่วนเทคโนโลยีการสำรวจและผลิตข้อมูลภูมิสารสนเทศที่ ๓ (สทผ.๓)

มีบทบาทหน้าที่ สั่งการและ กำกับดูแลข้าราชการ พนักงานราชการใน สทผ.๓. ให้ปฏิบัติหน้าที่
เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่ง ของกรมพัฒนาที่ดิน และ สสผ.

๔.๓ หัวหน้ากลุ่มเทคโนโลยีการสำรวจ

มีบทบาทหน้าที่ สั่งการและกำกับดูแล การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ในกลุ่มฯ ด้านการสำรวจ
ตำแหน่งด้วยดาวเทียม และการทำแผนที่การถือครองที่ดินในกรณีที่ไม่มีรูปแปลงในระวางแผนที่ของ
ที่ดินจังหวัด

๔.๔ หัวหน้ากลุ่มเทคโนโลยีการผลิตข้อมูลภูมิสารสนเทศ

มีบทบาทหน้าที่ สั่งการและกำกับดูแล การดำเนินการของ เจ้าหน้าที่ในกลุ่มฯ ด้านการวางแผน
การดำเนินการ ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจสำมะโน
ที่ดินทางการเกษตร และการจัดทำข้อมูลแผนที่บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของ สสผ.

๔.๕ เจ้าหน้าที่ในกลุ่มฯ

มีบทบาทหน้าที่ จัดทำหนังสือ ขอความอนุเคราะห์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบบ
สัมภาษณ์สำมะโนที่ดิน แผนที่เพื่อการสำรวจสำมะโนที่ดินทางการเกษตร รายงานผลการดำเนินงาน
และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายตามลำดับชั้น

๕. คำจำกัดความ

การสำรวจตำแหน่งด้วยดาวเทียม

เป็นวิธีการรังวัดหาพิกัดตำแหน่งโดยอาศัยการรังวัดระยะทางจากจุดที่ต้องการทราบค่าพิกัดไปยังดาวเทียมที่ทราบตำแหน่งในอวกาศโดยมีสถานีภาคพื้นดินคอยติดตามและควบคุมการเคลื่อนที่ของดาวเทียมตลอดเวลาทำให้ทราบค่าวงโคจรหรือตำแหน่งของดาวเทียม ณ เวลาที่รังวัดได้ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการรังวัดนี้จะนำไปใช้คำนวณเพื่อพยากรณ์ตำแหน่งหรือวงโคจรของดาวเทียมล่วงหน้าแล้วส่งข้อมูลไปยังดาวเทียมในอวกาศโดยดาวเทียมแต่ละดวงก็จะส่งข้อมูลนี้กลับมาให้ผู้ใช้งานพร้อมกับคลื่นวิทยุความถี่สูงซึ่งถ้าหากต้องการทราบค่าพิกัดตำแหน่งของจุดใดๆก็สามารถนำเครื่องรับสัญญาณดาวเทียม (Receiver) ไปตั้งณตำแหน่งนั้นซึ่งสามารถหาค่าพิกัดของตำแหน่งได้ซึ่งจะให้ค่าความถูกต้องพิกัดตำแหน่งประมาณ๒๕เมตรจนถึงในระดับมิลลิเมตรทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเทคนิควิธีการและเครื่องมือที่นำมาใช้ในการสำรวจรังวัด

การทำแผนที่การถือครองที่ดิน

เป็นการผลิตแผนที่จากการรังวัดข้อมูลด้วยกล้องสำรวจ เครื่องรังวัดหาพิกัดเชิงตำแหน่งในพื้นที่ที่มีการเข้าไปทำประโยชน์บน พื้นที่ ซึ่งผลผลิตที่ได้จะมีลักษณะเป็นแผนที่รูปแปลงที่ดิน และมีคำอธิบายข้อมูล ซึ่งเป็นได้ทั้งแผนที่กระดาษ และข้อมูลแผนที่เชิงเลข

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หมายถึง ราชการส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการบริการสาธารณะตามกฎหมาย เพื่อประโยชน์สุขของชุมชนในท้องถิ่นนั้น

แบบสัมภาษณ์สัมภาษณ์ที่ดิน

การสัมภาษณ์มีจุดมุ่งหมายทำนองเดียวกับการใช้แบบสอบถาม แต่มีความแตกต่างกันตรงวิธีการ กล่าวคือ การสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์เป็นฝ่ายซักถามโดยการพูด ผู้ตอบก็ตอบโดยการพูดแล้วผู้สัมภาษณ์เป็นฝ่ายบันทึกคำตอบ ส่วนการใช้แบบสอบถาม ผู้ตอบตอบโดยการเขียนตอบลงในแบบสอบถาม โดยข้อมูลที่ต้องการจะตีกรอบในระดับครัวเรือน ทั้งทางด้านการได้มาของที่ดิน การใช้ประโยชน์ในที่ดิน รายได้ ลักษณะครัวเรือน เป็นต้น การสัมภาษณ์จะได้ข้อมูลที่ดีหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับผู้สัมภาษณ์เป็นสำคัญ ในการสัมภาษณ์บางกรณีก็มีการใช้แบบสัมภาษณ์ช่วยเป็นแนวทางสำหรับผู้สัมภาษณ์ แต่ในบางกรณีก็ไม่ได้ใช้แบบสัมภาษณ์ประกอบการสัมภาษณ์แต่อย่างใด ดังนั้นถือว่าตัวผู้สัมภาษณ์เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนแบบสัมภาษณ์เป็นเพียงเครื่องช่วยบันทึกข้อมูลด้วย เช่น แถบบันทึกเสียง โดยได้รับความยินยอมจากผู้ถูกสัมภาษณ์

แผนที่

แผนที่ คือ สิ่งที่แสดงลักษณะของพื้นผิวโลกทั้งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและที่ปรุงแต่งขึ้น โดยแสดงลงในพื้นแบนราบ ด้วยการย่อให้เล็กลงตามขนาดที่ต้องการและอาศัยเครื่องหมายกับสัญลักษณ์ที่กำหนดขึ้น สำหรับข้อมูลแผนที่ที่ใช้ในการดำเนินการ คือแผนที่ภาพถ่ายออร์โธรี มาตราส่วนใหญ่ซึ่งจะมีรายละเอียดที่ผู้ให้ข้อมูลสามารถลำดับแปลงถือครองที่ดิน ได้ง่ายและสะดวกต่อการตีความ

สำมะโนที่ดินทางการเกษตร

หมายความว่า การสำรวจ ภาวะการถือครองที่ดินอย่างละเอียดรายชื่อเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร ที่อยู่อาศัย เพื่อการพาณิชย์ และการอุตสาหกรรม

ข้อมูลแผนที่บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

ทำหน้าที่จัดการกับข้อมูลแผนที่ประเภทต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลให้สามารถนำเสนอข้อมูลทางภูมิศาสตร์ในรูปแบบของรูปภาพ (Bit-Map) ในระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือหมายถึงเทคโนโลยีที่แบ่งปันข้อมูลทางภูมิศาสตร์บนระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้ใช้สามารถเข้าไปใช้ข้อมูลนั้นได้

๖. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๑. คัดลอกทะเบียนประวัติการครอบครองพื้นที่ของเกษตรกรจากสำนักงานที่ดิน พร้อมทำสำเนาแปลงที่ดินจากแผนที่กระดาษ (ร.ว.๙) ในพื้นที่ พร้อมลงบันทึกลงในโปรแกรมสำนักงาน (Excel)

๒. รวบรวมแผนที่ทุกประเภท เช่น แผนที่การถือครองที่ดิน แผนที่ภาพถ่ายออร์โธรีซิสเชิงเลข (บินถ่ายประมาณปี พ.ศ. ๒๕๔๖) ภาพถ่ายดาวเทียมรายละเอียดสูง IKONOS เป็นต้น ปรับเข้าสู่ข้อมูลเชิงเลข โดยการกราดภาพด้วยเครื่องสแกนเนอร์ (Scanner A๐) พร้อมใช้โปรแกรมด้านภูมิสารสนเทศสร้างข้อมูลเชิงเรขาคณิต (Rectified) เพื่อปรับข้อมูลแผนที่ทั้งหมดให้อยู่บนพื้นหลักฐานแผนที่เดียวกัน (WGS ๘๔ Datum Zone ๔๗)

๓. ออกแบบ แบบสัมภาษณ์สำมะโนที่ดินทางการเกษตร จากแบบสัมภาษณ์ของสำนักนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน และจากวัตถุประสงค์ของ แต่ละโครงการ โดยขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ กำหนดแนวทางของการจัดทำ ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมการได้มาซึ่งข้อมูลที่ครบถ้วน

๔. จัดทำแผนที่การถือครองที่ดิน (ที่ได้จาก ๑) ซ้อนทับบนแผนที่ภาพถ่ายออร์โธรีซิส และ/หรือ ภาพถ่ายดาวเทียม (ที่ได้จาก ๒) มาตรฐาน ๑ : ๔,๐๐๐ พร้อมแสดงรายชื่อผู้ถือครองบนแผนที่ที่ได้ เพื่อเตรียมใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการสอบถามข้อมูลขณะสัมภาษณ์ในพื้นที่ ในกรณีที่ไม่มีข้อมูลรูปแบบลงให้ดำเนินการสำรวจเชิงตำแหน่งของสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ของกรมพัฒนาที่ดิน

๕. ประสานงานกับ องค์การปกครองท้องถิ่น หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากกรมพัฒนาที่ดินถึงนายอำเภอ เพื่อถ่ายทอดแนวทางการปฏิบัติงานสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมนัดหมาย เวลาและสถานที่การเข้าปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อความสะดวกรวดเร็วของทั้งผู้รับข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล

๖.การสัมภาษณ์ มีแนวทางการปฏิบัติดังนี้

๖.๑ ให้เกษตรกร หรือ ผู้ถูกสัมภาษณ์ นำหลักฐานการยืนยันของตนเอง หรือบัตรประจำตัวประชาชนแสดงต่อเจ้าหน้าที่

๖.๒ เจ้าหน้าที่บันทึกหลักฐาน และ/หรือ เอกสารดังกล่าว เพื่อเป็นฐานข้อมูล หรือไว้เพื่อตรวจสอบในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

๖.๓ ใช้แผนที่ (ที่ได้จากข้อ ๔) ให้เกษตรกรหรือผู้ให้สัมภาษณ์ นำชี้ที่ตั้งของแปลงตนเองโดยอาศัยการเทียบเคียงจากสิ่งที่ปรากฏบนแผนที่ เช่น ถนน ทางน้ำ สิ่งปลูกสร้าง เป็นต้น เพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับ จากแบบสัมภาษณ์มีความถูกต้องเชิงตำแหน่ง ในขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่ทำการสังเกต หรือทำแผนที่ฉบับร่าง เพื่อบันทึกไว้ใช้ในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล (ในกรณีที่ไม่มีข้อมูลรูปแปลง ให้ดำเนินการเข้าสำรวจเพื่อทำแผนที่การถือครองที่ดินในกรณีพิเศษ)

๖.๔ ผู้สัมภาษณ์ ดำเนินการสัมภาษณ์ ตามแบบสอบถามที่ได้ออกแบบไว้

๗.บันทึกข้อมูลสัมภาษณ์ที่ได้ ลงในโปรแกรมสำนักงาน พร้อมทั้งสร้างคอลัมน์สำหรับเชื่อมข้อมูลกับระบบภูมิสารสนเทศ

๘.วิเคราะห์ข้อมูลจากตารางข้อมูลอธิบายที่ได้จากระบบภูมิสารสนเทศ โดยอธิบายผลเป็นข้อมูลทางสถิติ กราฟ และรูปแผนที่ประกอบ พร้อมทั้งการจัดทำงานนำเสนอ รูปเล่มรายงาน ตลอดจนการจัดทำข้อมูลแผนที่บนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

๗. กฎหมาย พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติกรมพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑

พระราชบัญญัติสถิติ พ.ศ. ๒๕๕๐

๘. การบันทึกและการจัดเก็บเอกสาร

๘.๑การจัดเก็บ

ชื่อเอกสาร	รหัสเอกสาร	สถานที่เก็บ	ผู้รับผิดชอบ	การจัดเก็บ	ระยะเวลา
๑.แบบสัมภาษณ์	NP-CS-๐๐๑	สทผ.๓	สทผ.๓	เรียงตามปีที่	๑ ปี
โครงการจัดพัฒน-				ดำเนินการ	(ทำลายเอกสาร)
นาตามพระราช				(ข้อมูลกระดาษ)	
ประสงค์ฯหนอง					
พลับ-กลัดหลวง					
๒.แผนที่ภาพถ่าย	NP-OT-๐๐๒	สทผ.๓	สทผ.๓	(ข้อมูลกระดาษ)	๑ ปี
โครงการจัดพัฒน-					(ทำลายเอกสาร)
นาตามพระราช					
ประสงค์ฯหนอง					
พลับ-กลัดหลวง					

ชื่อเอกสาร	รหัสเอกสาร	สถานที่เก็บ	ผู้รับผิดชอบ	การจัดเก็บ	ระยะเวลา
๓.ข้อมูลเชิงเลข	NP-DG-๐๐๓	สทผ.๓	สทผ.๓	(ข้อมูลเชิงเลข)	-
โครงการจัดพัฒนาตามพระราช					
ประสงค์ฯหนอง					
พลับ-กัลลหหลวง					
๔.แบบสัมภาษณ์	AP-CS-๐๐๔	สทผ.๓	สทผ.๓	(ข้อมูลกระดาษ)	๑ ปี
โครงการพัฒนา					(ทำลายเอกสาร)
พื้นที่บ้านสวน					
อำแพง					
๕.แผนที่ภาพถ่าย	AP-OT-๐๐๕	สทผ.๓	สทผ.๓	(ข้อมูลกระดาษ)	๑ ปี
โครงการพัฒนา					(ทำลายเอกสาร)
พื้นที่บ้านสวน					
อำแพง					
๖.ข้อมูลเชิงเลข	AP-DG-๐๐๖	สทผ.๓	สทผ.๓	(ข้อมูลเชิงเลข)	-
โครงการพัฒนา					
พื้นที่บ้านสวน					
อำแพง					
๗.แบบสัมภาษณ์	MT-CS-๐๐๔	สทผ.๓	สทผ.๓	(ข้อมูลกระดาษ)	๑ ปี
โครงการพัฒนา					(ทำลายเอกสาร)
ลุ่มน้ำแม่ดาว					
อ.แม่สวด ตาก					
๘.แผนที่ภาพถ่าย	MT-OT-๐๐๕	สทผ.๓	สทผ.๓	(ข้อมูลกระดาษ)	๑ ปี
โครงการพัฒนา					(ทำลายเอกสาร)
ลุ่มน้ำแม่ดาว					
อ.แม่สวด ตาก					
๙.ข้อมูลเชิงเลข	MT-DG-๐๐๖	สทผ.๓	สทผ.๓	(ข้อมูลเชิงเลข)	-
โครงการพัฒนา					
ลุ่มน้ำแม่ดาว					
อ.แม่สวด ตาก					

๘.๒ ผู้มีสิทธิเข้าถึง

เอกสารทุกชนิดเจ้าหน้าที่ทุกระดับของสทผ.๓ สามารถเข้าค้นข้อมูลได้